

жэ жыццёвых планаў. Ва ўмовах універсітэта прафарыентацыя арганічна зліваецца з вучэбна-выхаваўчым працэсам, мае сваю спецыфіку, задачы і формы работы. Яе асаблівасцямі з'яўляюцца, па-першае, тое, што прафарыентацыя не вядзе да выбару прафесіі асобай, бо гэта ўжо рэалізавалася ў наступленні ва універсітэт; па-другое, прафарыентацыя ва універсітэце прадугледжвае асяяненне кожным студэнтам будучай дзейнасці, і па форме ўздзеяння яна арыентацыя на найбольш цікавыя для студэнтаў фактары зборнай спецыяльнасці: творчыя магчымасці, месца прафесіі ў жыцці грамадства, яе прэстыж.

Ва універсітэце культуры для прафарыентацыі выкарыстоўваюцца розныя формы групавых індывідуальных заняткаў, масавыя мерапрыемствы (сустрэчы з цікавымі людзьмі - прадстаўнікамі сваёй прафесіі, «пасвячэнне ў студэнты», правядзенне шырока лекцый для першакурснікаў аб будучай спецыяльнасці і інш.). Выкладчыкі знамяць студэнтаў са зместам працэсу навучання, з узроўнем патрабаванняў і крытэрыямі ацэнкі іх ведаў, навыкаў пры правярцы, што садзейнічае асэнсаванаму навучанню, арыентаванасці на спецыяльнасць, сродкі і шляхі яе атрымання. Прафарыентацыя ажыццяўляецца з выкарыстаннем стымуляў на ўсіх узроўнях, з улікам далёкага матыву сацыяльна карыснай дзейнасці асобы ў будучым. На фоне гэтага матыву вылучаюцца асабістыя матывы: атрыманне ведаў і дыплама, перавод на наступны курс, поспехі на іспытах і заліках. Кіраваць прафарыентацыйнай студэнта - гэта правільна каардынаваць суадносіны стымуляў і мэт асобы.

Такім чынам, прафарыентацыя спецыяліста працягваецца ва універсітэце ў параўнанні са школай, калектам на павыш, больш высокім узроўні. Каб забяспечыць антымідзіяцыю дзейнасці ўсёй сістэмы прафарыентацыі, неабходны даследаванні на розных яе этапах, выкарыстанне розных формаў, метадаў:

- арганізацыя ўпарадкаванай праверкі матывацыйных устаноў абітурыентаў, якія выбіраюць прафесію;

- вывучэнне працэсу адаптацыі студэнтаў 1 - 2 курсаў да ўмоў навучання ва універсітэце ў аспекце ажыццяўляемых задач прафарыентацый;

- выкарыстанне новых формаў і метадаў у рабоце па прафарыентацыі, напрыклад складанне прафесіяграм спецыяльнасцей, у якіх утрымліваюцца звесткі аб ролі спецыяльнасці, перспектывах яе развіцця, сацыяльна-эканамічным значэнні (было б добра даць кожнаму студэнту прымята курса надрукаваную памятку аб выбранай спецыяльнасці, дзе скарачана выкладзеная прафесіяграма);

- праверка прафарыентацыі студэнтаў-дыпломанікаў (патрэбна распрацаваць рэкамендацыі па ўздзеянню на студэнта з боку кіраўніка дыпломнай работы);

- арганізацыя прафесійнага кантролю за дзейнасцю выпускнікоў.

Усё гэта забяспечыць спалучэнне інтарэсаў студэнтаў, іх актыўнай дзейнасці па авалоданню ведамі і інтарэсаў універсітэта па падрыхтоўцы і выпуску высокакваліфікаваных спецыялістаў.

Фядорына А.І.,
ст.выкладчык

УДАСКАНАЛЕННЕ СІСТЭМЫ МАШЫННАЙ ПРАВЕРКІ ВЕДАЎ СТУДЭНТАЎ ПА КУРСУ «АНАЛІТЫКА-СІНТЭТЫЧНАЯ АПРАЦОЎКА ДАКУМЕНТАЎ»

Глыбокія і моцныя веда студэнтаў - адна з галоўных мэт дзейнасці любой ВНУ. У яе дасягненні вялікую ролю адыгрывае арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Такая работа можа быць у тым выпадку, калі студэнты ўцягнуты ў актыўны пазнавальны працэс. Для вырашэння гэтай задачы прапануюцца розныя арганізацыйныя, дыдактычныя і выхаваўчыя сродкі. У іх ліку важным з'яўляецца аб'ектыўная і сістэматычная праверка ведаў студэнтаў. У гэтым выпадку вялікімі магчымасцямі валодаюць навучальныя і кантралюючыя машыны.

Не выпадкова, што многія вышэйшыя навучальныя ўстановы ўжо выкарыстоўваюць у гэтых мэгах ЭВМ. Разам з тым, здаецца, яшчэ доўгі час магчымасці скарыстання камп'ютэраў для гуманітарных несялякіх вышэйшых навучальных устаноў будуць абмежаванымі. Таму шмат ВНУ рэспублікі, у тым ліку і Беларускай універсітэт культуры, набываюць простыя, ісдарагія машыны тыпу «КІСІ-5», «Аганёк» і інш.

Намі зроблена спроба даследаваць праблему эфектыўнасці праверкі ведаў студэнтаў кантралюючымі ўстройствамі тыпу «Аганёк».

Даследаванне прадугледжвала наступныя мэты: 1) правярць колькасць разыходжанняў у ацэнцы ведаў студэнтаў машынай і ў выніку вуснага апытання; 2) выявіць псіхалагічныя працэсы ў студэнтаў ва ўмовах машынай праверкі іх ведаў, а таксама адносіны апошніх да самой праверкі; 3) выявіць колькасць разыходжанняў паміж суб'ектыўнай ацэнкай сваіх ведаў студэнтамі і ацэнкай гэтых ведаў машынай; 4) вызначыць адрозненні ў прадукцыйнасці працы пры машынай і вуснай правярцы ведаў студэнтаў.

Вынікі даследавання, якое праводзілася на працягу 4 гадоў, паказалі наступнае. Сярэдні ўзровень ведаў студэнтаў, які вызначаны ў выніку вуснага апытання і кантралюючым уст-ройствам, амаль што супадае, маюцца нязнач-ныя разыходжанні. Назіранні за псіхалагічным станам студэнтаў у час праверкі ведаў сведчаць аб станоўчым, мабілізуемым уплыве кантралю-ючага ўстройства на іх, што выяўляецца ў павышэнні актыўнай пазнавальнай дзейнасці. Гэта ў сваю чаргу стымулюе самастойную рабо-ту над вучэбным матэрыялам па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка докумен-таў». Пры выяўленні колькасці разыходжанняў паміж суб'ектыўнай ацэнкай сваіх ведаў студэнтамі і ацэнкай гэтых ведаў машынай атрымліваецца, што каля паловы апытаных студэнтаў (41,2%) былі недастаткова ўпэўнены ў 2-х і больш адказах, назіраўся некаторы суб'ектыўнізм студэнтаў у самаацэнцы сваіх ведаў. Пры машынай праверцы ведаў студэ-нтаў выкладчык траціць часу менш, чым пры вусным апытанні. Аднак выкарыстанне кантра-люючага ўстройства «Аганёк» не дазваляе апэратыўна правесці са студэнтамі аналіз іх адказаў. Таму ў мэтах удасканалення сістэмы машынай праверкі ведаў студэнтаў па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка докумен-таў» рэкамендуецца выкарыстоўваць АМК-3 (аўтаматызаваны модульны клас), які складаец-ца з пульта кіравання і пультаў навучэнцаў і прызначаны для апэратыўнага кантролю паспяховасці студэнтаў.

АМК-3 працуе ў рэжыме навучання і кантролю, а таксама ён прыгодны для правяд-зення самастойнай работы па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка документаў». Намі ўжо складзены праграмаваныя заданні ў адпаведнасці з блок-схемай бягучага кантролю за ведамі студэнтаў па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка документаў», манаграфічнае апісанне документаў, зводнае апісанне документаў, апісанне састаўной часткі документа.

У далейшым для праверкі ведаў студэнтаў плануецца выкарыстанне ЭВМ.

Зязюля А.Р.,
ст.выкладчык

АБ МЕТОДЫЦЫ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «ВЫЛІЧАЛЬНАЯ ТЭХНІКА» ДЛЯ СТУДЭНТАЎ БІБЛІЯТЭКАЗНАЎЧЫХ СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫЙ

Камп'ютэрная падрыхтоўка спецыялістаў у галіне бібліятэчнай справы ў сучасны момант мае вельмі важнае значэнне. У рэспубліцы зараз мы назіраем інтэнсіўны працэс укаранення

сучаснай вылічальнай тэхнікі практычна ва ўсе бакі дзейнасці бібліятэк. Буйнейшыя і буйныя бібліятэкі, спецыялізаваныя навуковыя і галіновыя бібліятэкі ўжо шырока выкарыстоўваюць сучасную электронна-вылічальную тэхніку ў галоўных працэсах бібліятэчнай тэхналогіі. Значна ўзрастаюць патрабаванні да прафесійнай падрыхтоўкі бібліятэкараў у галіне выкарыстання вылічальнай тэхнікі.

Курс «Вылічальная тэхніка», які чытаецца для студэнтаў факультэта БІС, носіць практыч-ны характар і накіраваны на набыццё ведаў, неабходных умёнчў і навыкаў у карыстанні сродкамі вылічальнай тэхнікі і ўкараненні іх ў практычную дзейнасць бібліятэк.

Змест курса ўключае асноўныя звесткі аб стуктуры ППЭВМ, складзе і прызначэнні апэ-рацыйных сістэм, праграмных абалонак, пра-грам для апрацоўкі тэкставай і лічбавай інфармацыі, спецыяльных праграмных сістэм, якія выкарыстоўваюцца ў бібліятэчнай і інфармацыйнай практыцы.

Сучасная вылічальная тэхніка дазваляе хутка і эфектыўна апрацоўваць інфармацыю, ажыццяўляць разнастайны пошук і аперыра-ваць з вялікімі яе масівамі. Але для эфектыўнай рэалізацыі названых магчымасцей трэба добра ведаць асаблівасці работы з гэтымі складанымі тэхнічнымі сістэмамі. Гэта першае. Па - другое, вывучэнне тэхналогіі апрацоўкі інфармацыі з дапамогай сродкаў ВТ патрабуе запамінавання вялікай колькасці новай спецыфічнай тэрміналогіі, сістэмы дакладна акрэсленых апэ-рацый, адпаведных каманд, сродкаў кіравання працэсам апрацоўкі.

Поспех у асваенні сучасных інфармацыйных тэхналогій вызначаецца здольнасцямі навучэнца да абстрактнага мыс-лення, фармалізацыі, уменнем строга вызна-чаць і фармуляваць паняцці, аперацыі, аб'екты.

Гэтыя асаблівасці знайшлі адлюстраванне ў метадыцы выкладання курса «Вылічальная тэхніка» для студэнтаў факультэта бібліятэчна-інфармацыйных сістэм.

На лекцыйных занятках разглядаюцца тэарэтычныя асновы апрацоўкі інфармацыі і вылічальнай тэхнікі.

Практычнае засваенне курса ажыццяўляецца на лабараторных занятках. Заняткі праводзяцца франтальным метадам. У пачатку іх паўтараецца вывучаны матэрыял. На гэта адводзіцца невялікая частка вучэбнага часу. Пры вывучэнні новага матэрыялу разглядаюцца новыя паняцці, аперацыі, прызначэнне і прымя-ненне пры апрацоўцы інфармацыі. Потым да-ецца заданне па практычнаму засваенню новага матэрыялу. Асноўная частка вучэбнага часу адведзена для непасрэднай работы з